

ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΗΚΟΣΤΟΣ ΕΚΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΙΟΥΔΑΝΟΥ ΜΥΡΤΙΔΗ
1976-1977

Κ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΑΘΗΣΑΥΡΙΣΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΕΚΑΤΟΝΤΑΣ ΠΡΩΤΗ

Συναγωγαί ἀθησαυρίστων λέξεων τῆς λογίας βυζαντινῆς γλώσσης ἔχουν μέχρι τοῦδε δημοσιευθῆ πολλά¹. Βεβαίως ὁ χῶρος ἐρεύνης εἶναι ἀπέραντος καὶ εὐρίσκεται συνεχῶς διὰ νέων ἐκδόσεων, ἐνῶ πελώριος εἶναι ὁ ὄγκος τῶν ἀνεκδότων εἰσέτι κειμένων, ἰδίᾳ τῶν ἀγιολογικῶν καὶ ὑμνογραφικῶν. Δὲν ἔχομεν λοιπὸν ἐκδεδομένον καὶ πρόχειρον τὸ σῶμα τῆς λογίας βυζαντινῆς γραμματείας, ὡς τοῦτο συμβαίνει μὲ τὴν ἀρχαίαν. Κατὰ συνέπειαν δὲν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν καὶ τὸν γλωσσικὸν θησαυρὸν αὐτῆς, ἢ σύνταξις τοῦ ὁποίου εἶναι πάντοτε ἀνάγκη². Ἀλλὰ μέχρις οὗτου ἐπιτευχθῆ τοῦτο (καὶ βεβαίως θὰ βραδύνη πολὺ), τὰ γλωσσάρια εἰς τὸ τέλος τῶν ἐκδόσεων καὶ αἱ διάφοροι συναγωγαί τῶν ἐρευνητῶν εἶναι συμβολαὶ πολύτιμοι εἰς τὸ θέμα.

1. Πρβλ. Ἐμμ. Γ. Πεζοπούλου, Ἀθησαυρίστοι λέξεις, περ. Βυζαντις Β', 1910, σσ. 127-136 (ἐκδίδει τὰς ἀπὸ τοῦ Θεός-θεῖος ἀρχόμενας λέξεις). Α. Α. Παπαδοπούλου, Λειτουργικοὶ ὄροι, Ἀθηνᾶ Μ', 1928, σσ. 60-87. Τοῦ αὐτοῦ, Ἐκκλησιαστικαὶ λέξεις ἀθησαυρίστοι, Ἀθηνᾶ ΝΔ', 1950, σσ. 202-225. Κ. Ἰ. Ἀμάντου, Λεξικογραφικά, Ἀθηνᾶ ΚΗ', 1916, σσ. 85-91. Βασ. Γ. Μανδηλαρά, Λόγια ἀθησαυρίστοι λέξεις ἐκ βυζαντινῶν κειμένων, Ἀθηνᾶ ΕΒ', 1958, σσ. 320-368 (λέξεις ἀρχόμεναι ἀπὸ α-). Τοῦ αὐτοῦ, Ἀθησαυρίστα ἀριθμητικά, Ἀθηνᾶ ΕΓ', 1959, σσ. 336-353. Ἐν σ. 336, ὁ Μανδηλαράς ἀναγγέλλει τὴν ἐκδοσιν τῶν ἀθησαυρίστων εἰς αὐτοτελεῆ λεξικόν. Ν. Β. Τωμαδάκη, Βυζαντινὴ ὀρολογία: Α' Ἐκκλησιαστικὰ τινα βιβλία. Β' Τὰ εἰς -ἀρχης, -ἀρχος, Ἀθηνᾶ ΕΑ', 1957, σσ. 3-16, ΕΒ', σσ. γ'-ς' + 1-16 καὶ ΕΖ', 1963-1964, σσ. 1-18. Τοῦ αὐτοῦ, Ἀποθησαυρίσματα, 1-5, Ἀθηνᾶ ΕΔ', 1960, 6-8, αὐτόθι ΕΖ', 1964, 9, ΕΗ', 1965, 10, Ο', 1968, 11, ΟΑ', 1970. Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ γλῶσσα Ἰωσήφ τοῦ Ὑμνογράφου, ΕΕΦΣΠΑ ΚΓ', 1972-1973, σσ. 21-42. Τοῦ αὐτοῦ, Βυζαντινὴ ἐγγειος ὀρολογία, Ἀθηνᾶ ΟΕ', 1974-1975, σσ. 69-75. Τοῦ αὐτοῦ, Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὀρολογίας, ΕΕΦΣΠΑ ΚΔ', 1973-1974, σσ. 309-330. Τοῦ αὐτοῦ, Βυζαντινὰ γλωσσικά καὶ φιλολογικά, Τιμητικὸς τόμος Σ. Γ. Καψωμένου, Θεσσαλονίκη 1975, σσ. 419-432.

2. Πρβλ. Ν. Β. Τωμαδάκη, Ἐπὶ τῆς ἀνάγκης σύνταξεως θησαυροῦ τῆς λογίας βυζαντινῆς γλώσσης, ΕΕΒΣ ΛΓ', 1964, σσ. 1-16, ὅπου καὶ μεθοδολογικὰ ζητήματα καὶ σοφαὶ ὑποδείξεις.

Ἀναδιφῶν ἀπό τινων ἐτῶν τὰ ἀγιολογικά καὶ ὕμνογραφικά κείμενα εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀποδελτιώσω πλῆθος λέξεων καὶ τύπων τῆς λογίας βυζαντινῆς γλώσσης καὶ ἐκ τούτων παρουσιάσω ἐδῶ τὴν πρώτην ἑκατοντάδα. Ἡ συναγωγή ἐγένετο ἐκλεκτικῶς. Ἐρευνήθησαν κυρίως τὸ Ἐιρμολόγιον καὶ τὸ Ἀγιολόγιον (τὰ ἐν αὐτῷ ἐπιγράμματα), καθὼς καὶ ὕμνογραφικά κείμενα ἐκτὸς τῶν λειτουργικῶν ἐν χρήσει βιβλίων. Ἡ ἔρευνα ἀπέφερε σημαντικὸν ἀριθμὸν ἀθησαυρίστων. Ὀλίγαι λέξεις τῆς συναγωγῆς ταύτης προέρχονται ἐξ ἀνεκδότων εἰσέτι κειμένων. Ἐρευνήθησαν ἐπίσης καὶ ἀπεδελτιώθησαν ἀγιολογικά τινα κείμενα (συναξάρια, βιοὶ, μαρτύρια), κυρίως νέαι ἐκδόσεις, παρθένοι εἰς τὴν λεξικογραφικὴν ἔρευναν. Εἰς τὰ κείμενα ταῦτα ἐπισημαίνεται μέγας ἀριθμὸς ἀθησαυρίστων λέξεων, κυρίως συνθέτων (πεποιημένων), εἰς τὰ ὅποια ἰδιαιτέρως ἀσμενίζουσι οἱ Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς.

Ὁ συλλογεὺς ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ πολλὰ προβλήματα: νὰ ἐπισημάνῃ τὰ ἀθησαύριστα καὶ νὰ τὰ θέσῃ ὑπὸ ἔλεγχον, νὰ βεβαιωθῇ ὅτι δὲν περιέχονται εἰς τὰ ἐν χρήσει λεξικά τῆς ἑλληνικῆς (ἀρχαίας καὶ μεσαιωνικῆς) οὔτε καὶ εἰς τὰς μεμονωμένας συλλογὰς, νὰ βασανίσῃ τὴν ὀρθὴν ἢ ὄχι γραμματικὴν παραγωγὴν καὶ νὰ εὗρῃ τὴν ἀληθῆ σημασίαν των. Δὲν πρέπει νὰ ἀγνοῇ ὅτι οἱ Βυζαντινοὶ ἐχρησιμοποιοῦν καὶ λέξεις γνωστάς, ἀλλὰ μὲ σημασίαν ἄλλως διάφορον. Πάντα ταῦτα ἀπαιτοῦν καὶ μόχθον πολὺν καὶ προσοχὴν.

Αἱ λέξεις τῆς παρούσης συναγωγῆς κατατάσσονται ἀλφαβητικῶς. Σημειοῦται πάντοτε ἀκριβῶς ὁ συγγραφεὺς ἢ τὸ κείμενον ἐκ τοῦ ὁποίου ἐλήφθη ἡ λέξις, καθὼς καὶ ἡ φράσις εἰς τὴν ὁποίαν ἀπαντᾶται. Αἱ περισσσότεραι τῶν λέξεων τούτων εἶναι ἐκ τῶν ἀπαξ εἰρημένων.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑΙ

- Ἀγιολόγιον = Σ. Εὐστρατιάδου, Ἀγιολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, Ἀθήναι (1961). Ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
- Acta SS. = Acta Sanctorum (1643 κέξ.).
- ΑΙΣ = Ἀθ. Παπαδοπούλου - Κεραμέως, Ἀνάλεκτα Ἱεροσολυμιτικῆς Σταχυολογίας, Α' - Β', ἐν Περουπόλει 1881 - 1898 (édition anastatique, Bruxelles 1963).
- Anal. Boll. = Analecta Bollandiana (per.), Bruxelles 1, 1882 - 95, 1977.
- ΕΕΒΣ = Ἐπετηρὶς τῆς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν (per.).

- Ειρμολόγιον = Ειρμολόγιον εκδιδόμενον ὑπὸ μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως Σωφρονίου Εὐστρατιάδου τῆ συνεργασίᾳ Σπυρίδωνος Λαυριώτου (= Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη, ἀρ. 9), Chennevières-sur-Marne 1932.
- ΕΟ = Echos d'Orient (περ.).
- ΝΣ = Νέα Σιών (περ.), Ἱεροσόλυμα.
- ΡΓ = J. P. Migne, Patrologia graeca.
- Synax. Eccl. CP, = H. P. Delehaye, Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae (= Propylaeum ad Acta SS. Novembris), Bruxellis 1902.
- Ἵμνωνδῶν ἀνέκδοτα = [Κωνσταντίνου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων], Ἵμνωνδῶν ἀνέκδοτα ἐκ τῶν ἀπογράφων τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου..., Ἀθήνησιν αὐμ'.

ἄβυσσοκόλπιος (ἐπίθ.) : ὁ ἔχων κόλπους (βυθούς) ἄβυσσαλέους. Ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Πβ. Γεωργίου Σικελιώτου εἰρμὸν εἰς Ἁγ. Γωάννην τὸν Χρυσόστομον, ῥῶδ' α' : *χώρος εἰς ἅπαξ εἶδεν ἥλιον ἄβυσσοκόλπιος*. Εἰρμολόγιον, σ. 110.

ἀδελφοσπόρος (ἐπίθ.) : ἀδελφοσπόρος γονή, ἡ ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ παιδοποιία, ex fraterno semine. Ἀνδρέας Κρήτης, ΡΓ 97, 849Α.

ἄλλοφυλοφιλία, ἡ : ἀγάπη πρὸς ἄλλοφύλους. Πόρνης Δαλιδᾶς ἄλλοφυλοφιλία. Θεοδ. Βαλσαμών, Στίχοι εἰς Σαμψών, Wiener Studien 25, 1903, σ. 179.

ἀναπαλῆς (ἐπίθ.) : ὁ ἐν ἀναπαύσει. Ἀπελθόντες δὲ οἱ στρατιῶται ἐν τῇ φυλακῇ εὗρον τοὺς ἁγίους λελυμένους καὶ ἀναπαλεῖς κεκοιμημένους. Ἰλαρίωνος μητρ. Σίδης, Μαρτύριον τῶν ἁγίων Εὐσταθίου, Θεσπεσίου καὶ Ἀνατολίου, Anal. Boll. 93, 1975, σ. 304. Ὁ φίλος διδάκτωρ κ. Στ. Κουρούσης ὑποδεικνύει εὐφυῶς τὴν διόρθωσιν τοῦ «ἀναπαλεῖς» εἰς «ἐν ἀπαλοῖς». Οὕτω τὸ ἐπ. ἀναπαλῆς εἶναι μᾶλλον ἀνύπαρκτον.

ἀνδρειώνυμος (ἐπίθ.) : ὁ τῆς ἀνδρείας ἐπώνυμος, ἐπίθ. Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρίσει. Acta SS. Oct. VIII, στ. 136.

ἀνθρωποτρῶκτης (ἐπίθ.) : ὁ κατατρώγων ἀνθρωπίνας σάρκας, ὁ δῆμιος. Στίχ. εἰς ἁγ. ἱερομάρτυρα Θεόδωρον πάπαν Ρώμης (Μαΐου 18) :

Ἀνθρωποτρῶκται, δημίους λέγω, λύκοι
Θεοδώρου τρώγουσι τὰς σάρκας ξέσει.

Ἀγιολόγιον, σ. 187.

ἀπελασμός, ὁ : ἀπέλασις. Πρὸς σωτηρίαν καὶ ἀπελασμόν πάντος πονη-

ροῦ πράγματος. Ἰλαρίωνος μητρ. Σίδης, Μαρτύριον τῶν ἁγίων Εὐσταθίου, Θεσπεσίου καὶ Ἀνατολίου, Anal. Boll. 93, 1975, σ. 309.

ἀπηγγιωμένως (ἐπίρρ.), ἐκ τῆς μητ. ἀπηγγιωμένος, νομίμως σχηματισθέν. Σφοδρῶς καὶ ἀπηγγιωμένως ἐσπάραττεν ἑαυτὴν ἢ νεᾶνις. Actes inédits de S. Marc, Anal. Boll. 87, 1969, σ. 361.

ἀποειλήσασα, μητ. ἀντι ἀπειλήσασα (ρ. ἀπειλέω -ῶ ἢ ἀπ[ε]ίλλω), μετὴν σημασίαν τοῦ ἀποτυλίξασα, ἀναδιπλώσασα, φαίνεται ἐκ τῶν ἀπαξ εἰρημένων : τὸ μαφόριον αὐτῆς... ὡς εἶδος ἀστραπῆς ὑπάρχον, ἀποειλήσασα. The Vision of the Virgin at Blachernae, Anal. Boll. 94, 1976, σσ. 65 καὶ 66, σημ. 2.

ἀρτιμάρτυς (ἐπίθ.) : ὁ ἀρτι μαρτυρήσας, ὁ νεομάρτυς. Μελέτιος Συρβίγος εἰς ἀκροστιχίδα κανόνος εἰς τὸν νεομάρτυρα Μᾶρκον τὸν Κρήτην : Μάρκου ἐπαίνους ἀρτιμάρτυρος πλέκω. Κῶδ. Μετοχίου Παν. Τάφου ἐν Κωνσταντινουπόλει 778, σ. 509. Πβ. καὶ ΕΟ 11, 1908, σ. 280.

ἀρτίτμητος (ἐπίθ.) : συνώνυμον τοῦ προηγουμένου, ὁ ἀρτι τμηθείς, ὁ ὁ προσφάτως μαρτυρήσας. Στίχ. εἰς βγ. ἱερομάρτυρα Ἀρτέμωνα (Ἄπρ. 12) :

Εὖρε στεφάνους ἀρτίτμητος Ἀρτέμων.

Ἄγιολόγιον, σ. 59.

ἀρχιερέος, ὁ : ἀντι ἀρχιερέυς. Οὕτως εἰς ἔγγραφον ἔτους 1180 : Ἰωάννης ἀρχιερέος χώρας κρηλαρίου μάρτυρ ὑπέγραφα. Πβ. Ν. Β. Τωμαδάκη, Ὀφικίων διάκρισις, Ἀθηνᾶ Ος', 1977, σ. 31.

ἀσιδήρως (ἐπίρρ.) : ἀσιδήρως ἀποθνήσκομεν, δηλ. εἰρηνικῶς, ἄνευ μαρτυρίου (σιδήρου). Μάρκου Εὐγενικοῦ, Κωνῶν ς' εἰς τὴν Θεοτόκον (ῶδὴ ς', 2). Ἕμνωδῶν Ἀνέκδοτα, σ. 119. Τεθησαυρισμένον τὸ ἐπίθ. ἀσίδηρος. Πβ. Supplement, σ. 25.

αὐδιτώριον, τό : pro auditorium, πραιτώριον. Τῶν δημίων κημωσάντων Κύριλλον... καὶ... ἐκ τοῦ αὐδιτωρίου τοῦτον συλλαμβανομένων. Μαρτύριον ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπ. Κρήτης, ἐκδ. Pio Franchi de' Cavalieri, Studi e Testi 175, σ. 228.

αὐτομυστήριον, τό : τὸ ὄντως μυστήριον. Καὶ τοῖς ἀδύτοις τῶν ἁγίων ἐπιχωριάσαντες τῶν αὐτομυστηρίων μετέσχομεν. Ἀνδρέας Κρήτης, PG 97, 821 B.

βεστιοπράτης, ὁ : ἔμπορος ἐνδυμάτων. Εἶχον δὲ τὴν ἐπιστήμην (= τέχνην, ἐπάγγελμα) βεστιοπράται. Anal. Boll. 93, 1975, σ. 291.

βροτόκτιστος (ἐπίθ.): ἐπὶ ἔργου ἀνθρωπίνων χειρῶν. Τὸ ἀνόσιον κάλλος | τῆς βροτοκτίστου οἱ τρεῖς | χρυσαῖς εἰκόνας ἔπτυσαν. Κυπριανοῦ μοναχοῦ, Εἰρμός εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν (ὠδὴ γ'). Εἰρμολόγιον, σ. 128.

βυρσέλικτος (ἐπίθ.): ὁ ἐν βύρσαις (δέρμασι) περιειλιγμένος. Στίχ. εἰς ἄγ. μάρτυρα Εὐπλον, ὁ ὁποῖος «ἐτελειώθη ἐλιχθεὶς ἐν βύρσῃ βοῦς καὶ ἐν φλέγοντι ἡλίῳ τεθεις» (Ματ. 30):

Φλέγονσι βυρσέλικτον Εὐπλον ἡλίῳ.

Ἄγιολόγιον, σ. 148.

γλυκόμεθρος (ἐπίθ.): γλυκός, ὁ ἔχων γλυκέα ρεῖθρα (μτφρ.): ἀνὴρ δέ τις ... τῆς γλυκόμεθρου καὶ θεοφράστου αὐτοῦ διδασκαλίας πλησθεὶς. Actes inédits de S. Marc, Anal. Boll. 87, 1969, σ. 363.

γλυπτολάτρης, κατὰ τὸ εἰδωλολάτρης, οὗ καὶ συνώνυμον. Στίχ. εἰς ἄγιον Σεραπίωνα τὸν Αἰγύπτιον (Ματ. 24):

Γλυπτοῖς ὁ μάρτυς μὴ θύων, Σεραπίων,
ἐκ γλυπτολάτρου τέμνεται τὸν αὐχένα.

Ἄγιολόγιον, σ. 421.

δειπνοκλητικόν, τό, πρόσκλησις εἰς δεῖπνον. Theodori Prodromi Commentarios in carmina sacra melodorum Cosmae Hierosolymitani et Ioannis Damasceni... edidit Henricus M. Stevenson, Romae 1888, σ. 2.

δενδροάθλος (ἐπίθ.), ὁ ἀθλήσας προσδεθείς ἐπὶ δένδρου. Στίχ. εἰς τὴν μάρτυρα Φωτίδα δεθεῖσαν εἰς δύο συγκαμφέντα δένδρα, τὰ ὁποῖα ἀπολυθέντα ἐν συνεχείᾳ διέσχισαν αὐτὴν εἰς δύο. (Μαρτ. 20):

Δάσεις ἔπαθλον δενδροάθλῳ Φωτίδι.

Ἄγιολόγιον, σ. 472.

δωδεκάτμητος (ἐπίθ.). Ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, τὴν ὁποῖαν διήλθον αἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ. Πβ. Εἰρμόν Ἀνδρέου Κρήτης εἰς τὰ Θεοφάνεια (ὠδὴ α'): Δωδεκάτμητον πέλαγος. Εἰρμολόγιον, σ. 117.

ἐλαχιστία, ἡ: μετριότης, εὐτέλεια. Ἡ ἡμετέρα ἐλαχιστία καὶ μετριότης. Actes inédits de S. Marc, Anal. Boll. 87, 1969, σ. 346.

ἐναλίορθρος (ἐπίθ.): ὁ ἐντὸς τῆς θαλάσσης προσευχόμενος. Ἐπίθ. τοῦ Ἰωνᾶ: Ἰωνᾶν τὸν ἐναλίορθρον βυθοῦ ἀνέθορας, Χριστέ. Γεωργίου Σικελιώτου, Εἰρμός εἰς Γρηγόριον τὸν Θεολόγον (ὠδὴ ς'). Εἰρμολόγιον, σ. 118.

- ἐνορδίνως** (ἐπίρρ.) : κατὰ τάξιν, in ordine, Cod. Atheniensis 837, σ. 7 : ἤχος ὁμοῦ προσόρτιος καὶ τῶν ἀγίων ἐνορδίνως.
- ἐπίχωρος** (ἐπίθ.), ἀντὶ ἐπιχώριος. Μαρτύριον τοῦ ἀγίου μάρτυρος Αἰμιλιανοῦ (Cod. Paris. gr. 1177), Anal. Boll. 90, 1972, σ. 34, σημ. 3.
- ἑπτατος** (ἀριθμ. ἐπίθ.), ἀντὶ ἑβδομος. "Ἐπτατον μέλος ἀναμέλω τῇ κόρῃ Μανουήλ. Ἀκροστιχὲς κανόνος εἰς τὴν Θεοτόκον ὑπὸ Μανουήλ τοῦ μεγάλου ρήτορος τῆς Μ. Ἐκκλησίας. Πβ. Ὑμνωδῶν ἀνέκδοτα, σ. 158.
- ἐτερόμοιος** (ἐπίθ.) : ἐπὶ ἀθεμίτου σαρκικῆς σχέσεως. Ὁ Καῖσαρ Βάρδας παρανόμως ἐπιμανεῖς ὁ ταλαίπωρος, ξένος σύνευνος πρὸς τῇ ἰδίᾳ νόμφῃ καὶ ἐτερόμοιον ζεῦγος ἐκβακχευθεὶς ἐγνωρίζετο. Βίος Νικολάου τοῦ Στουδίτου, PG 105, 905 C. Ἐχει θησαυρισθῆ τὸ οὖσ. ἐτερομοιότης = ἡ ταυτότης ἐν τῇ ἀνομοιότητι, διαφορότητι.
- ἡγουμενειαρχης**, ὁ : Πβ. τὸν γοῦν ἡγουμενειαρχῆν, ἦτοι τὸν εἰς ὑποδοχὴν τεταγμένον τῶν εἰς τὸ ἡγουμενεῖον καταλυόντων ξένων. Μαρτύριον τῶν ἀγίων Κ' Σαβαϊτῶν μαρτύρων, (BHG³ 1200), ἐκδ. Ἀθ. Παπαδοπούλου - Κεραμέως, Συλλογὴ παλαιστινῆς καὶ συριακῆς ἀγιολογίας, σ. 17.
- ἡγουμενειαρχικὸς** (ἐπίθ.) : ἡγουμενειαρχικὴ λειτουργία, δηλ. ἡ ὑπερησία τοῦ ἡγουμενειαρχοῦ. Anal. Boll. 77, 1959, σ. 354, σημ. 9.
- θεοκυβερνήτως** (ἐπίρρ.). Ἐκ τοῦ ἐπίθ. θεοκυβερνήτος PG 96, 676A (L a m p e, 626). Τὸ ἐπίρρ. ἀθησαύριστον.
- θεόβλαστος** (ἐπίθ.) : Ἐπὶ τῆς Θεοτόκου, ἐξ ἧς ἐβλάστησεν ὁ Θεός : θεόβλαστος ῥάβδος. Μάρκου Εὐγενικοῦ, κανὼν ἕκτος εἰς τὴν Θεοτόκον (ε', 2). Ὑμνωδῶν ἀνέκδοτα, σ. 118.
- θεοπειθῶς** (ἐπίρρ.) : Σχηματισμὸς νόμιμος ἐκ τοῦ ἐπιθέτου θεοπειθής. Ἀθ. Παπαδοπούλου - Κεραμέως, Ἀνάλεκτα Ἱεροσολυμιτικῆς Σταχυολογίας Δ', σ. 287,2 : ποιμαίνων θεοπειθῶς τὸ τοῦ Χριστοῦ ποιμνιον.
- θεοπολία**, ἡ : Θυσία, λειτουργία. Καὶ σοῦ μνησθεῖη Κύριος χαύτοῦ θεοπολίας. Κῶδ. Ἀρχαιολ. Μουσείου Ἡρακλείου Κρήτης ἀρ. 4 (ἔτους 1495), φ. 26^r. Ἐχει θησαυρισθῆ τὸ οὖσ. θεοπόλος. Βλ. Liddell - Scott - Jones, A Supplement, σ. 70.
- ἱματιοπρατεῖον**, τό : κατάστημα ἐμπορίας ἐνδυμάτων. Anal. Boll. 93, 1975, σ. 298 : ἔστιν τις νσανίας εὐειδῆς ἐν ἱματιοπρατείῳ. Γνωστὸν τὸ δραστικὸν ἀρσενικὸν ἱματιοπράτης.
- καλοσειδῆς** (ἐπίθ.) : ὠραῖος τὴν ὄψιν, εὐειδής. Anal. Boll. 93, 1975, σ. 299. Παρὰ Liddell - Scott, ὁ ἀνήκων εἰς καλὸν εἶδος.

καρύκιον, τὸ (an pro κωρύκιον;): δίκτυον, κάλαθος ἀλιέως. Καὶ εὐθὺς τὸ καρύκιον ἐμβάλλων ἤλιεν. Βλός τοῦ ἀγίου Ρωμόλου, ὑπὸ Fr. Halkin, Recherches et documents d'Hagiographie byzantine, Bruxelles 1971, σ. 123.

κατοφρυώττω: συνώνυμον τῷ κατοφρυόμαι (ὑπερηφανεύομαι, ἀλαζονεύομαι). Λαμπρός ἐπιβάτης ὁ Φαραῶ κατοφρυώττων τῶν ἐπομένων. ΑἴΣ, Δ', σ. 309, β.

κοπρόθετος (ἐπίθ.): ὁ κοπρώδης, ὁ πλήρης κόπρου. Κοπρόθετος καρδιά, ἐπὶ Κωνσταντίνου Β' τοῦ Κοπρωνόμου. Βλός Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρίσει, Acta SS. Oct., VIII, στ. 139.

μεγαλοφωνῆς (ἐπίθ.): συνώνυμον τῷ μεγάλφωνος, τὸ ὁποῖον ἔχει θησαυρισθῆ. Τροπαρίους... πολλὴν δεινότητα καὶ μεγαλοφωνῆ κερτημένους στιβαρότητα. ΑἴΣ Δ', σ. 337, γ.

μεγεθεστάτη (ἐπίθ. θηλ.). Περίεργος σχηματισμὸς ὑπερθετικοῦ ἐκ τοῦ οὐσ. μέγεθος. Ὁρᾷ ὁ μακάριος τὴν Θεοτόκον ὀφθαλμοφανῶς μεγεθεστάτην σφόδρα. Πβ. L. Rudén, The Vision of the Virgin at Blachernae, Anal. Boll. 94, 1976, σ. 65.

μισόδειπνος (ἐπίθ.). Ἐπὶ τῶν μὴ προσελθόντων εἰς τὸ δεῖπνον τῆς εὐαγγελικῆς παραβολῆς (Λουκ. 14, 16-24). Θεόδ. Πρόδρομος, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 1.

μοσχοδάμνης, ὁ: ὁ θεῖος ἐκεῖνος παιδοτρέβης ἢ γυμναστής, ἠδίστα δ' ἂν φαίην καὶ ἱερὸς μοσχοδάμνης. Κωνσταντίνου Ἀκροπολίτου, Ἐγκώμιον εἰς ἄγ. Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν, PG 140, 828 D.

μυριότροτος (ἐπίθ.): ὁ μυρίας πληγὰς δεχθεὶς. Αἰ' οἴου τάχα ὄργάνου μυριότροτον θήσει τὸν ὀρώμενον. ΑἴΣ, Δ', σ. 307.

μυρορράας, ὁ: συνώνυμον τῷ μυροβλήτης (ἐπὶ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου). BHG³, 532. Σχηματισμὸς κατὰ τὸ χρυσορράας.

μυστολέκτης, ὁ: ὁ κοινωνὸς τῶν θείων μυστηρίων, ὁ ἱεροφάντης. Μυστολέκτην καὶ ἱεροκήρυκα τοῦτον οἱ λαοὶ ἐκάλουν. Actes inédits de S. Marc, Anal. Boll. 87, 1969, σ. 347.

νεφελοπρέπεια, ἡ: νέφος, νέφωσις. Πβ. Γεωργίου Ἀνατολικοῦ Εἰρμὸν ἀναστάσιμον (ῥδῆ α'): Νεφελοπρέπεια φρικτὴ ἐπισκιάσασα τὸν Ἰσραήλ. Εἰρμολόγιον, σ. 28.

νεφοδρόμος (ἐπίθ.): ὁ περιπατῶν ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Ἐπὶ τῶν Ἀποστόλων: Νεφοδρόμοι πτηνοί, διαέριοι. Μ. Εὐγενικοῦ, Κανῶν δεύτερος εἰς τὴν Θεοτόκον, (ς', 1). Ὑμνωδῶν ἀνέκδοτα, σ. 97.

δικτατος: ἀριθμ. ἐπίθετον, ἀντὶ ὄγδοος. Ὀκτατον αἶνον προσλαλῶ τῇ Παρθένῳ. Ἀκροστιχὴς κανόνος εἰς τὴν Θεοτόκον ὑπὸ Μανουὴλ τοῦ

μεγάλου ρήτορος τῆς Μ. Ἐκκλησίας. Ὑμνωδῶν ἀνέκδοτα, σ. 163.
δμαιμότμητος (ἐπίθ.): Ἐπί τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἰουλίττης ἡ ὁποία
 συνεμαρτύρησε μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς Κηρύκου (Ἰουλ. 15). Οὕτω εἰς
 ἐπίγραμμα (cod. Paris. gr. 368, f. 141^v):

Ἰουλίττα σὺναθλος υἱῷ Κηρύκῳ
 δμαιμότμητος τῷ κάραν τεθλασμένῳ.

Προφανῶς τὸ ἐπίθ. ἐπλάσθη κατὰ τὸ ἀρχαῖον λαιμότμητος. Πβ.
 Εὐριπ. Φοίνισσαι, στ. 455: τὸ λαιμότμητον... κάρα Γοργόνος.

δμουσιότης, ἡ: συνώνυμον τῷ ὁμοουσιότης. Ὁμοουσιότης γὰρ κυρίως
 ἐστὶν ἡ τῶν φυσικῶν ιδιωμάτων τοῦ ὁμοφουσὶ ἀπαράλλακτος ταυ-
 τότης. Κῶδ. Μ. Διονυσίου 596 (ιδ' αἰ.). Πβ. Εὐθυμίου μονα-
 χοῦ Διονυσιάτου, Συμπληρωματικὸς κατάλογος ἑλληνικῶν
 χειρογράφων Ἰ. Μονῆς Διονυσίου. ΕΕΒΣ ΚΖ', 1957, σ. 236.

οὐρανομύστης, ὁ: ὁ κοινωνὸς τῶν οὐρανίων μυστηρίων. Ἐπί τοῦ ἀπο-
 στόλου Μάρκου. Anal. Boll. 87, 1969, σ. 358.

οὐρανοφοίτητος (ἐπίθ.): Ὁ ἐξ οὐρανοῦ ἐπιφοιτῶν, ἐπὶ τῆς φωνῆς τοῦ
 Θεοῦ. Ἡ πανσθενὴς καὶ οὐρανοφοίτητος ὑπηγόρευσε φωνή. Ἰδιό-
 μελον Κοσμᾶ τοῦ Μαίτουμα εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν. ΝΣ ΚΗ',
 1933, σ. 496.

οὐρανοφύτευτος (ἐπίθ.): Ὁ φυτευθεὶς ἐν τῷ οὐρανῷ, δηλ. ἐν τῷ πα-
 ραδείσῳ. Οὐρανοφύτευτον κλήμα. Θεοφάνους, Κανῶν εἰς τὸν ἅγιον
 Εὐτύχιον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως (ῶδὴ α', 2). Βλ. ἐντυ-
 πον μηναιῖον Ἀπριλίου 6.

παμπέπειρος (ἐπίθ.): πέπειρος, ὄρμος. Βότρυν τὸν παμπέπειρον,
 Ἄγνη, ἐκνοφόρησας. Σταυροθεοτοκίον τῆ Πέμπτη τῆς Τυρινῆς
 ἑσπέρας. Ἐντυπον Τριῶδιον ἐκδ. 1851, Βενετία, σ. 43.

παντοτρώκις (ἐπίθ.). Ὁ τὰ πάντα κατατρώγων. Οἱ παντοτρώκται
 τοῦδε μῦες. Χριστοφόρου Μυτιληναίου στίχοι. Ed. Kurtz, Die
 Gedichte d. Christophor. Mitylen., Leipzig 1903, σ. 64.

πανυπερθαύμαστος (ἐπίθ.). Ἐπὶ τῆς Θεοτόκου. Μάρκου Εὐγενικοῦ,
 κανῶν πέμπτος εἰς τὴν Θεοτόκον, (ῶδὴ ζ', 4). Ὑμνωδῶν ἀνέκδο-
 τα, σ. 114.

πεζοβαδῆς (ἐπίθ.): τόπος κατάλληλος νὰ πατηθῇ ὑπὸ πεζῶν. Ἐπὶ τῆς
 Ἐρυθρᾶς θαλάσσης: Ἡπειρωθεῖσα θάλασσα... πεζοβαδῆς ἐδει-
 κνυτο. Θεοδώρου Στουδίτου, Εἰρμὸς εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Προ-
 δρόμου (α'). Εἰρμολόγιον, σ. 110.

πεντάστοος (ἐπίθ.): ὁ ἔχων πέντε στοάς. Ἐπὶ τῆς κολυμβήθρας τοῦ

Σιλωάμ (Ίωάν. 5, 18). Μάρκου Εὐγενικοῦ, κανὼν εἰς τὴν Θεοτόκον ἔκτος (α', 3). Ὑμνωδῶν ἀνέκδοτα, σ. 116.

πνευματορρητόρευτος (ἐπίθ.): ὁ ἐκ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὑπαγαρευόμενος. Εἰς ἀκροστιχίδα κανόνος Ἱεροθέου μοναχοῦ (ιγ' αλ.): πλίστις ἀπλίστοις μαρτυροῦσα Λατίνοις | πνευματορρητόρευτος Ἱεροθέου. ΕΟ, 22, 1923, σ. 432.

πνευματορρητῶρ, ὁ: ὁ ὑπὸ τοῦ Πνεύματος ἐμπνεόμενος ρήτῶρ. Πνευματορρητῶρες μύσται Θεοῦ. Μάρκου Εὐγενικοῦ, κανὼν ὄγδοος εἰς τὴν Θεοτόκον (α', 1). Ὑμνωδῶν ἀνέκδοτα, σ. 127.

πολυκαρτέρητος (ἐπίθ.): πλήρης καρτερίας καὶ ὑπομονῆς. Τὸν ἀθλητικὸν καὶ πολυκαρτέρητον δρόμον. Actes inédits de S. Marc, Anal. Boll. 87, 1969, σ. 366. Ἐχει θησαυρισθῆ τὸ συνώνυμον πολυκάρτερος (παρὰ Lampe, σ. 1116).

πονηρογραφία, ἡ: καλεῖται οὕτως ἡ τυπογραφία, εἰς χειρόγραφον εὐχολόγιον τοῦ ἔτους 1495. Κῶδ. Ἀρχαιολ. Μουσείου Ἡρακλείου ἀρ. 4, φ. 310Γ.

πρεφέκτον, τό: Λατ. *prefectura*. Ὅς τῆς πόλεως ταύτης ἐγκραχειροῦνται τὸ πρεφέκτον. Μαρτύριον τοῦ ἁγ. μάρτυρος Αἰμιλιανοῦ, Anal. Boll. 90, 1972, σ. 34.

ρέκα, ἡ: μαστίγιον ἐξ ἱμάντος δερματίνου. Ταῖς λεγομέναις ρέκαις αἰθεῖς μαστίζεσθαι. PG 105, 885 D. Εἰς τὸ Λεξικὸν τοῦ πατριάρχου Φωτίου (τ. 2, σ. 131) εὕρηται τὸ οὐδέτερον ρέκος, τό, ζῶμα, ζώνη. Ὁ Φώτιος παραλαμβάνει ἐκ τοῦ Ἡσυχίου.

ρήτῶρ (ἐπίθ.): τὴν ῥήτορα γλῶσσαν. Anal. Boll. 90, 1972, σ. 32 καὶ σημ. 2. **σαπρολογῶ**: συκοφαντῶ, ἐκστομιζῶ βέβηλον λόγον. Αἰσχίστα σαπρολογοῦντες. Μάρκου Εὐγενικοῦ, Κανὼν ἔκτος εἰς τὴν Θεοτόκον (ς', 4). Ὑμνωδῶν ἀνέκδοτα, σ. 119.

σκιλλοβόρος (ἐπίθ.): ὁ φαγὼν σκίλλην. Ἐπίθετον τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ (Σεπτ. 29), ὅστις κατὰ τὸν ὕμνογράφον μετέβαλε τὴν πικρὰν γεῦσιν τῆς σκίλλης εἰς γλυκεῖαν: σκίλλης δὲ πικρὰν ἐδωδὴν μεταβαλὼν, σὺ Κυριακέ, εἰς γλυκεῖαν γεῦσιν. (Κανὼν, φδὴ δ', 4). Ἡρωελεγειακὸς στίχος εἰς τὸν ἅγιον ἔχει οὕτως:

Σκιλλοβόρος δ' ἐνάτη μύσεν εἰκάδι Κυριακός.

(Ἐντυπον μνηαῖον Σεπτ., 29)

σκοτένδυτος (ἐπίθ.): ὁ ἐνδεδυμένος μέλαν ἐνδυμα, ὁ μοναχός. Ἴδε παρησιαν, ἣν ἔλαβον οἱ σκοτένδυτοι. Βίος Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ΑἰΣ, Δ', σ. 293, 29.

στεφανοκράτωρ, ὁ: ὁ παράνομος. *Στεφανοκράτορες, ἦγον οἱ παράνομοι.* Οὕτως εἰς χειρόγραφον *Εὐχολόγιον* τοῦ Ἀρχαιολ. Μουσειῦ Ἡρακλείου ἀρ. 4, φ. 71Γ.

σύγχωρος (ἐπίθ.): ὁ εἰς τὸν αὐτὸν χορὸν ἐντασσόμενος. *Σύσκηνος τοῖς λοιποῖς ἀποστόλοις καὶ σύγχωρος γίνεται.* Βλος τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀρχίππου, Fr. Halkin, Recherches, σ. 298.

συντομοαπωδός (ἐπίθ.): ὁ σύντομος καὶ πυκνὸς εἰς νοήματα. *Τίς γὰρ... μὴ ἐπαινέσειε τὸ συντομοαπωδὸν τῶν ἐπιχειρημάτων;* Actes inédits de S. Marc, Anal. Boll. 87, 1969, σ. 353.

συστροφώδης (ἐπίθ.): ὁ συστρέφων καὶ πλήττων μετὰ μανίας, ἐπὶ λαίλαπος. *Ἀθρόως δὲ συστροφώδους λαίλαπος ἐπιγενομένης* Actes inédits de S. Marc, Anal. Boll. 87, 1969, σ. 353.

ταλαντάτος, ὁ: φιλοχρήματος, φιλάργυρος. Στίχ. εἰς τὰς ἁγίας μάρτυρας Θεόκλαν κλπ. (Ἰουνίου 9):

*Τὰς κανονικὰς διὰ φιλαργυρίαν
ἔκτεινε θύτης, ὡ θύτου ταλαντάτου.*

Ἀγιολόγιον, σ. 172.

τεσσαρακοντανυχθήμερον, τό: *Καὶ τεσσαρακοντανυχθήμερον νῆστις προσεδρεύσας τὸν Θεὸν εἶδεν.* Συναξάριον Μωϋσέως τοῦ νομοθέτου (Σεπτ. 4). Synax. Eccl. CP., στ. 13,29.

τριβολοκάρδιος (ἐπίθ.): ὁ ἔχων τριβόλους εἰς τὴν καρδίαν, κακός. *Ὁ τριβολοκάρδιος ἐν οἷς καὶ ἐγεννήθη, ἐν τούτοις ἀποθνησκέτω.* Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Θεμιστοκλέους, Anal. Boll. 94, 1976, σ. 31.

τρισοβόλιστος (ἐπίθ.): ἐπὶ τοῦ φωτός τῆς Ἀγίας Τριάδος, τρισοβόλιστος *ἐκλαμψις.* Κανὼν εἰς ἁγ. Ἀρτεμίδωρον (γ', 3). ΝΣ ΚΗ', 1933, σ. 155.

τρισοφαιδρόκοσμος (ἐπίθ.). *Ὁμοίως ἐπὶ τῆς Ἀγίας Τριάδος.* Ἡ τρισοφαιδρόκοσμος *εὐλογητὸς εἶ.* Δαμιανοῦ μοναχοῦ Εἰρμὸς εἰς τοὺς ἁγίους Τεσσαράκοντα μάρτυρας (ζ'). Εἰρμολόγιον, σ. 256.

τυπτηθεῖς (μτχ.): *τυπτηθέντων δὲ τῶν ἁγίων εὐτόνως.* Μαρτυρεῖται ὁ τύπος ἐτυπτήθη, ἀλλ' ὄχι ἐτυπτήθη. Anal. Boll. 93, 1975, σ. 302.

ὕμνορρητωρ, ὁ: ὁ ὕμνωδός. Καὶ ὡς ἐπίθ. *Ἐμνορρητορες παῖδες, ἀγγελικὴν μελωδίαν... ἀνέμελλον.* Θεοδοσίου μοναχοῦ, Εἰρμὸς (ζ' φδῆ). Εἰρμολόγιον, σ. 189.

υἰομητρία, ἡ: ἡ ἐκ τῆς μητρὸς γέννησις υἱοῦ (ἐπὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ). Καὶ

υιοπατρία, ἡ: ὁμοίως ἐπὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Στίχοι εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν:

*Ὡς ἀσπορον προεῖδεν υιομητρίαν
πρὸςθεὸς ἀναρχον εἶδεν υιοπατρίαν.*

Ἄγιολόγιον, σ. 169.

ὑπερέκλαμπρος (ἐπίθ.). Κοσμᾶ τοῦ Μελωδοῦ, κανὼν ἀναστάσιμος (ἡ', 2): ὁ σωτήρ ὑψιφώτης ὑπερέκλαμπρος. ΝΣ ΚΗ', 1933, σ. 262.

ὑπέρροος (ἐπίθ.): ὁ ῥέων ἐξ ὕψους. Ἡ τὸ ἀσχετον κρατοῦσα καὶ ὑπέρροον ἐν αἰθέρι ἔδωρ. Κοσμᾶ τοῦ Μελωδοῦ, κανὼν εἰς τὴν Μ. Πέμπτην (ε', 1). Βλ. ἐντυπον Τριώδιον (ἐκδ. Ρώμης, 1879), σ. 653. Εἰς τὰς κοινὰς ἐκδόσεις τοῦ Τριωδίου γράφεται γενικῶς ὑπερφῶν, κακῶς. Βλ. ἐν ΕΕΒΣ ΜΑ', 1974, σ. 277, στ. 434.

φαυλογράφος, ὁ: ἀδέξιος ἀντιγραφεὺς. Εἰς σημεῖωμα τοῦ ὑπ' ἀρ. 4 κώδικος τοῦ Ἀρχαιολ. Μουσείου Ἡρακλείου (ἔτους 1495), f. 310^γ, ἀναγινώσκομεν:

*Πολύστιχον γάρ, Χριστέ μου, τὸ βιβλίον,
οὗ γραφεὺς ὑπῆρξα, κἂν φαυλογράφος.*

φθονοτόκος (ἐπίθ.): ὁ γεννῶν φθόνον. Ἡ φθονοτόκος συναγωγή. Ἰδιόμελον Ἰω. Δαμασκηνοῦ. ΝΣ ΚΖ', 1932, σ. 350.

φθονουργός (ἐπίθ.): φθονερός, ἐπίφθονος. Φθονουργὲ καὶ ἀλάστορ λαέ, ἐπὶ τῶν Ἑβραίων. Βλ. ἐντυπον Τριώδιον, Βενετία 1851, σ. 401.

φιλοακροάμων. Εἰς κλητ. προσφώνησιν: ὧ φιλοακροάμονες. Λόγος Νικολάου Μαλαξοῦ. Περ. Πελοποννησιακὰ Γ' - Δ', σ. 353.

φιλογοργία, ἡ: προθυμία, πρόθυμος ὑπηρεσία. Τὴν διάθεσιν καὶ φιλογοργίαν τῶν συγγενῶν. Actes inédits de S. Marc, Anal. Boll. 87, 1969, σ. 361.

φιλογρηγόριος (ἐπίθ.): φίλος καὶ θαυμαστής Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Οὕτως αὐτοαποκαλεῖται Κοσμᾶς ὁ Μελωδός, σχολιάζων τὰ ἔπη τοῦ Γρηγορίου. PG 38, 349.

φιλοκοπρόνυχος (ἐπίθ.). Οὕτως ἀποκαλεῖται Κωνσταντῖνος Ε' ὁ Κοπρόνυχος εἰς τὸν βίον Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρίσει, Acta SS. Octobris, t. VIII, στ. 137.

φλογμοθυμοῦμαι, ἐν τῇ μτχ. φλογμοθυμούμενος: ἐξαγριῶμαι ἐναντίον τινός. Σκηπτοῦχος Αἰγυπτίων φλογμοθυμούμενος τῷ ἐκλεκτῷ Ἰσραήλ. Εἰρμολόγιον, σ. 191.

χερσοβατοῦμαι: ὡς χέρσος γῆ πατοῦμαι, ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

- Και πνομήν ἐρυθραῖος χερσοβατεῖται θαλάσσης. Στεφάνου Σαβα-
του, Εἰρμὸς ἀναστάσιμος (ῶδὴ α'). Εἰρμολόγιον, σ. 175.*
- χολέσας (μτχ.) : χολωθεῖς (ὡς ἐξ ἐνεργ. χολέω ἢ χολέζω). Anal. Boll.
93, 1975, σ. 303.*
- χειστοκατήγορος : ἐπὶ Κωνσταντίνου Ε' τοῦ Κοπρωνύμου, εἰς τὸ Μαρ-
τύριον Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρίσει. Acta SS. Octobris, t. VIII,
στ. 137.*
- χρυσαιζω : λαμπρῶνω, παρασκευάζω λαμπρὸν ὡς χρυσόν. Τὸν ἐντὸς
ἄνθρωπον χρυσαιζων. Ἰωάννου Μερκουροπόλου, Βίος Κοσμᾶ καὶ
Δαμασκηνοῦ τῶν ποιητῶν, ΑΙΣ, Δ', σ. 306,15.*
- ψυχάλωτος (ἐπίθ.) : ὁ καταστρέφων τὴν ψυχὴν διὰ τῆς ἁμαρτίας. Τὸν ἐκ
νοητὸς ἀγνωσίας ἐπὶ τὴν ψυχάλωτον ὁδὸν αἰεὶ πλανώμενον. Ἰωάν-
νου μοναχοῦ, εἰρμὸς ἀναστάσιμος (ῶδὴ ε'). Εἰρμολόγιον, σ. 221.*
- ψυχοσῶσις, ἡ : ψυχοσῶσις διδασκαλία. Actes inédits de S. Marc,
Anal. Boll. 87, 1969, σ. 352.*

ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΕΥΣΤ. ΔΕΤΟΡΑΚΗΣ